

PRIMJER: NEZAPOSLENOST I ZAPOSLENOST U RH

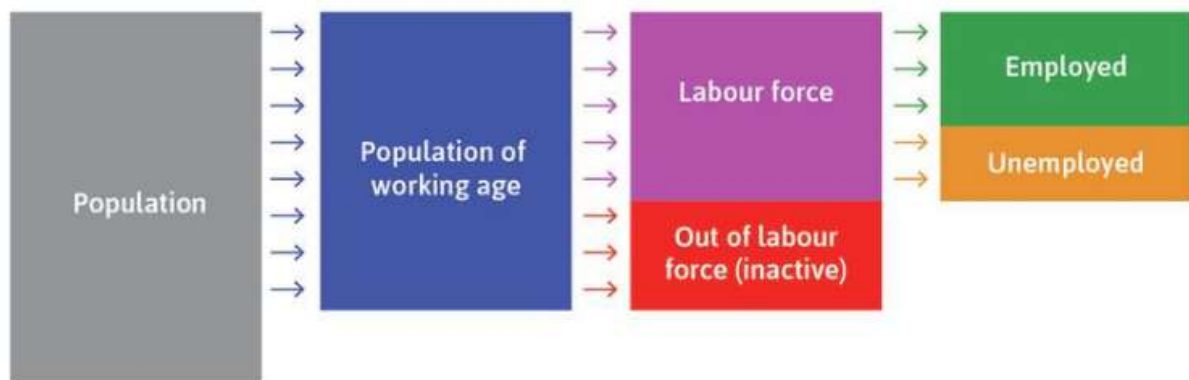
TEMELJNI POJMOVI

UKUPNO STANOVNIŠTVO (en. POPULATION) – STATISTIČKA BROJKA UKUPNOG STANOVNIŠTVA DOBIVENA OFICIJELNIM STATISTIČKIM MJERENJIMA (PR. POPIS STANOVNIŠTVA I SL.)

RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO (en. POPULATION OF WORKING AGE) – SVE OSOBE U DOBNOM RASPONU OD 15 GODINA NAVIŠE (UOBIČAJENO DO 65 ALI PONEKAD I DO 89 GODINA) KOJE SU FIZIČKI I MENTALNO SPOSOBNE ZA RAD.

RADNA SNAGA ILI AKTIVNO STANOVNIŠTVO (EN. LABOUR FORCE) – ZBROJ STATISTIČKI EVIDENTIRANIH ZAPOSLENIH (en. EMPLOYED) I NEZAPOSLENIH (en. UNEMPLOYED) OSOBA

NEAKTIVNO STANOVNIŠTVO (en. OUT OF LABOUR FORCE – INACTIVE) – RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO KOJE NIJE ZAPOSLENO I/ILI AKTIVNO NE TRAŽI POSAO (pr. domaćice, osobe sa invaliditetom, predškolska djeca, školska djeca, općenito osobe do 15 godine života, umirovljenici, osobe sa više od 89 godina života i sl.).

BITNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI

STOPA AKTIVNOSTI ILI STOPA PARTICIPACIJE – UDIO RADNO SPOSOBNOG STANOVNIŠTVA KOJI PARTICIPIRA U RADNOJ SNAZI

$$\text{STOPA AKTIVNOSTI ILI STOPA PARTICIPACIJE} = \frac{\text{ZAPOSLENI} + \text{NEZAPOSLENI (RADNA SNAGA)}}{\text{RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO}} \times 100$$

STOPA ZAPOSLENOSTI – UDIO RADNO SPOSOBNOG STANOVNIŠTVA KOJI RADI ILI JE SAMOZAPOSLEN

$$\text{STOPA ZAPOSLENOSTI} = \frac{\text{ZAPOSLENI}}{\text{RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO}} \times 100$$

STOPA NEZAPOSLENOSTI – POSTOTAK RADNE SNAGE KOJI JE NEZAPOSLEN

$$\text{STOPA NEZAPOSLENOSTI} = \frac{\text{NEZAPOSLENI}}{\text{RADNA SNAGA}} \times 100$$

Uočite kako je nazivnik različit za izračun stope nezaposlenosti i stope zaposlenosti. To teoretski znači da dvije zemlje sa istom stopom nezaposlenosti mogu imati različite stope zaposlenosti, što ovisi o stopi aktivnosti tj. participacije. Zemlje sa niskom stopom zaposlenosti uobičajeno imaju nisku stopu participacije stanovnika u radnoj snazi i obrnuto. Razlog visoke stope participacije može biti primjerice u boljem uključenju žena u radnu snagu, mladih ispod 25 i onih od 55-64 godine starosti.

Primjer za proučavanje su Norveška i Španjolska, u periodu 2000 do 2015 godine. Vidimo da je norveško tržište rada u tih 10 godina ostvarivalo bolje rezultate nego ono u Španjolskoj. Norveška ima puno više stope zaposlenosti ali i niže stope nezaposlenosti. Norveška ima i višu stopu participacije, što je uzrokom puno većeg broja žena koje su uključene u radnu snagu nego što je to slučaj u Španjolskoj.

	NORVEŠKA	ŠPANJOLSKA
BROJ STANOVNIKA (U MILIJUNIMA)		
RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO	3.5	37.6
RADNA SNAGA	2.5	21.6
NEAKTIVNO STANOVNIŠTVO	1.0	16.0
ZAPOSLENI	2.4	18.1
NEZAPOSLENI	0.1	3.5
STOPE (%)		
STOPA PARTICIPACIJE	2.5/3.5 = 71%	21.6/37.6 = 58%
STOPA ZAPOSLENOSTI	2.4/3.5 = 69%	18.1/37.6 = 48%
STOPA NEZAPOSLENOSTI	0.1/2.5 = 4%	3.5/21.6 = 16%

Izvor: International Labour Association (Međunarodna organizacija rada). 2015. [ILOSTAT Database](#)

Norveška i Španjolska ilustriraju dva vrlo učestala primjera zemalja vezano uz pojam zaposlenosti i nezaposlenosti. Norveška je zemlja niske nezaposlenosti i visoke zaposlenosti (druge Skandinavske zemlje slijede njen primjer - Švedska, Danska i Finska – u prosjeku je njihova zaposlenost od 70-80% radno sposobnog stanovništva). Španjolska je zemlja visoke nezaposlenosti i niske zaposlenosti (druge zemlje Južne Europe – Portugal, Italija i Grčka, doživljavaju isto).

1. RADNO SPOSOBNO STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI I SPOLU¹⁾

tis.

	2021. ²⁾	2022. ²⁾	2023. ²⁾	2024.
Ukupno				
Radno sposobno stanovništvo (15+)	3 279	3 264	3 272	3 290
Aktivno stanovništvo	1 712	1 724	1 725	1 773
Zaposleni	1 584	1 607	1 620	1 684
Nezaposleni	128	117	106	89
Neaktivno stanovništvo (15+)	1 567	1 540	1 547	1 517
%				
Stopa aktivnosti	52,2	52,8	52,7	53,9
Stopa zaposlenosti	48,3	49,2	49,5	51,2
Stopa nezaposlenosti	7,5	6,8	6,1	5,0
Muškarci				
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 567	1 564	1 575	1 592
Aktivno stanovništvo	915	913	912	936
Zaposleni	851	859	860	889
Nezaposleni	65	54	51	47
Neaktivno stanovništvo (15+)	651	651	663	656
%				
Stopa aktivnosti	58,4	58,4	57,9	58,8
Stopa zaposlenosti	54,3	54,9	54,6	55,8
Stopa nezaposlenosti	7,1	5,9	5,7	5,0
Žene				
Radno sposobno stanovništvo (15+)	1 712	1 700	1 697	1 697
Aktivno stanovništvo	797	811	813	837
Zaposleni	733	747	759	795
Nezaposleni	63	64	54	42
Neaktivno stanovništvo (15+)	916	889	883	860
%				
Stopa aktivnosti	46,5	47,7	47,9	49,3
Stopa zaposlenosti	42,8	44,0	44,8	46,8
Stopa nezaposlenosti	8,0	7,9	6,7	5,0

1) Ukupni zbroj može se razlikovati od zbroja pojedinačnih kategorija zbog zaokruživanja.

2) Podaci su revidirani kako bi se održala koherentnost s demografskim statistikama i rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine.